

SESSION 4A: REALISTISK SYNTESE: EN UDFOLDELSE OG DISKUSSION AF METODEN

OPLÆG PÅ DANSK EVALUERINGSSKABS ÅRSKONFERENCE
LØRDAG D. 10 SEPTEMBER

V. RASMUS RAVN, PH.D.-STIPENDIAT, AALBORG UNIVERSITET,
INSTITUT FOR STATSKUNDSKAB

AALBORG UNIVERSITET

Dagens program

- Den realistiske kritik af kvantitative meta-analyser
- Hvad er realistisk syntese, og hvordan bedrives det?
- Den realistiske forståelse af kontekster, mekanismer og outcomes.
- Faserne i realistisk syntese.
- Realistisk syntese i praksis: Virksomhedspraktik for kontanthjælpsmodtagere og fra arbejdsrettet rehabilitering.
- Fordele og ulemper ved realistisk syntese
- De videre perspektiver
- Diskussion

Den realistiske kritik af kvantitative meta-analyser

Meta-analysen:

- Bygger på en indlejret positivistisk videnskabsforståelse.
- Antager at interventionen har "kausale" kræfter. (sort boks)
- Det er ikke muligt at udregne gennemsnitseffekter for interventioner. Effektstudierne peger ofte i modstridende retninger, og resultatet vil altid være påvirket af konteksten. Det der virker i én sammenhæng, gør det ikke nødvendigvis i en anden.
- Producerer ikke forklaringer på hvorfor og under hvilke omstændigheder en intervention i givet fald virker.
- Frasorterer vigtige indsigter ved at abonnere på evidenshierarkiet.
- Kontrollerer kompleksiteten væk, i stedet for at inkorporere den.

Hvad er realistisk syntese?

- Realistisk syntese (RS) er en *teoribaseret* tilgang systematiske litteraturstudier. Som i realistisk evaluering er nøgleordet ”programteori”.
- Udviklet af Ray Pawson med flere på baggrund af kritikken af meta-analysen. Tilgangen burde ifølge forfatterne være særligt velegnede til komplekse politikområder, fordi der tages højde for kompleksiteten.
- Litteraturstudiet bør inkludere både kvalitative og kvantitative studier.
- Målet er at producere forklaringer på hvorfor, for hvem, og under hvilke omstændigheder en intervention virker.
- Midlet til dette er opstilling, test og kvalificering af programteori (Kontekst-Mekanisme-Outcome konfigurationer).

Nøglebegreberne; kontekster, mekanismer og outcomes

- Mekanisme (virkningen)
 - De indre forhold som får programmer til at virke, når de virker
 - En hypotese (forklaring) om, hvorfor der (potentielt) er forbindelse mellem program og effekt
 - Ofte skjulte under overfladen og følsomme overfor variationer i konteksten.
- Kontekst (moderatorer)
 - De forhold som aktiverer mekanismer, under bestemte omstændigheder
 - En antændingsmekanisme, som regulerer et andet kausalforholds styrke og retning
- Effekter (outcomes)
 - Intenderede og uintenderede konsekvenser af programmer
 - Resultater, som programmer har en realistisk mulighed for at opnå
- Før man begiver sig ud i en realistisk syntese, er det imidlertid væsentligt at operationalisere begreberne! Hvornår er noget en mekanisme, en kontekst eller et outcome?

Den realistiske forståelse af mekanismer: Uddybning og eksempler

Ifølge Pawson skal mekanismer (hyppigst) findes på individniveau og baserer sig på den generative kausalitetsforståelse:

“...interventions do not work, it is the interpretations of their subjects that produce results.” (Pawson, 2013, s. 34)

Interventioner, programmer mv. virker således ved, at de aktiverer nogle mekanismer hos deltagerne. Mekanismerne skal hyppigst findes ”i hovedet på folk”. Programmer virker derfor ved, at de får deltagerne til at ræsonnere (tænke, fortolke, reflektere), som de derefter handler på. Det der skaber forandringerne, er hvordan målgruppen først ræsonnerer og dernæst agerer som følge af de ressourcer, de præsenteres for gennem interventionen.

Eksempler på mekanismer anvendt i realistisk evaluering og syntese:

Tillid (Jagosh et al. 2015a), frygt for sanktioner (Leone 2008), engagement (Lhussier et al. 2015), opbygning af selvtillid (Mills et al. 2014), og gode relationer (Vassilev et al. 2015)

Til fælles har mekanismerne , at de enten foregår ”i hovedet” på deltagerne, eller at der er tale om en mellem-menneskelig relation

Den realistiske forståelse af kontekster:

Ifølge Pawson skal kontekster identificeres på flere niveauer:

- i *Individuals* – the characteristics and capacities of the various stakeholders in the programme.
- ii *Interpersonal relations* – the stakeholder relationships that carry the programme.
- iii *Institutional settings* – the rules, norms and customs local to the programme.
- iv *Infrastructure* – the wider social, economic and cultural setting of the programme.” (Pawson, 2013, s. 37)

Kontekster kan findes på alle disse niveauer, og kan ”moderere” mekanismerne.

Eksempler på kontekster i beskæftigelsespolitisk sammenhæng:

- (1) **Individniveauet:** Køn, alder, uddannelsesniveau, omfang af problemstillinger mv.
- (2) **Det interpersonelle niveau:** Samarbejde mellem fagligheder, kommunikation mellem fagligheder, karakteristika ved medarbejderne (uddannelsesbaggrund, køn, personlighed)
- (3) **Det ”institutionelle niveau”:** Rummeligheden på den kommende arbejdsplads, psykiske arbejdsmiljø, det fysiske arbejdsmiljø.
- (4) **Det infrastrukturelle niveau:** Konjunkturer, efterspørgsel efter arbejdskraft, en specifik jobåbning.

Begrebet er måske så bredt, at det mister sit indhold?

Faserne i realistisk syntese – En iterativ proces

Fase	Formål
Identificer problemstillingen	Afgrænsning af virkningssyntesens problemstilling og genstandsfelt samt interventionens formål og kontekst: • Formulering af nøgleteorier, som skal undersøges: Hvad er de grundlæggende (potentielle) teorier, som antages at få indsatsen til at fungere? • Præcisering af formålet med virkningssyntesen, f.eks. at vurdere programteoriens integritet, at bedømme gyldigheden af konkurrerende programteorier, at vurdere programteorien i forskellige kontekster eller vurdere forholdet mellem officielle hensigter og praksis. • Løbende revidering af problemstilling og formål.
Litteratur- og vidensøgning	Søgning efter relevant viden: • Baggrundssøgning, løbende fokusering og indsnævring, egentlig søgning efter litteratur til test af delmængde af de udvalgte nøgleteorier og afsluttende søgning, når syntesen er ved at være afsluttet. • Inkluder studier, som er relevante i forhold til programteorien. Ekskluder ikke studier på baggrund af anvendte metoder. Stop søgning, når nye studier ikke bidrager med ny viden (kvalitativ mætning/saturation).
Kvalitetsvurdering og analyse	Anvendelse af multiple metoder og evalueringsmodeller: • Studiernes værdi vurderes ud fra, (1) om de kan bidrage til syntesen, (2) er relevante i forhold til programteorien, samt (3) stringente i forhold til test af kausale forbindelser i programteorien • Der anvendes ikke en bestemt skabelon (standard) til dataudtræk, men i højere grad notatteknikker og annoteringer. Analysen er iterativ fremfor lineær.
Syntese, formidling og anbefalinger	Syntese udarbejdes med henblik på at kvalificere og specificere den oprindelige programteori(er): • Universel og kontekstafhængig viden er ikke mulig • Formidling af resultater og dialog med interessenter omkring revisioner af den oprindelige programteori.

Case: Virksomhedspraktik for kontanthjælpsmodtagere (Salado-Rasmussen og Bredgaard, 2016)

1. Fase: Problemstillingen

- Der er de seneste 10 år sket en stigning i anvendelsen af virksomhedspraktik og efter krisen har vi set en kraftig stigning i antallet af kontanthjælpsmodtagere (med et efterfølgende fald)
- Den centrale antagelse er, at virksomhedspraktik øger beskæftigelsen for målgruppen.

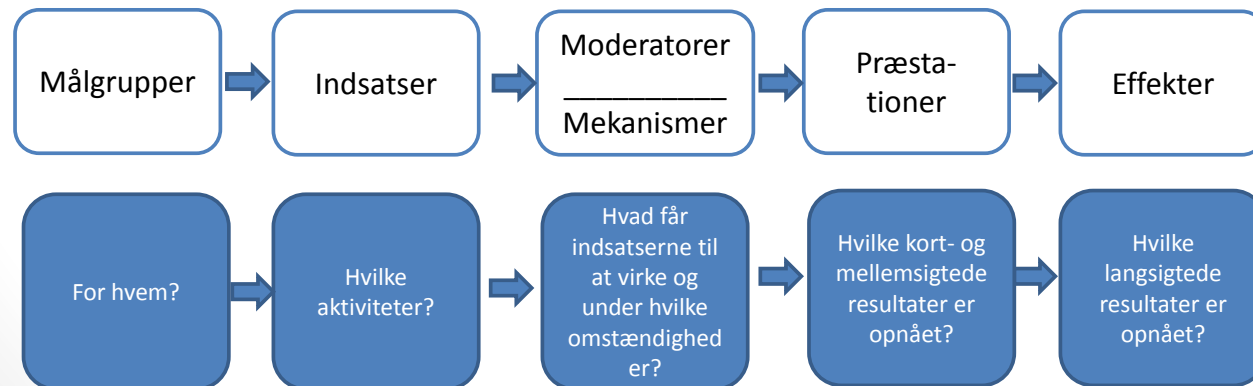
Case: Virksomhedspraktik for kontanthjælpsmodtagere

Anden fase: Litteratur- og vidensøgning

- Google Scholar, jobeffekter.dk, forskningsinstitutioner,. Anvendelse af "sneboldemetoden".

Tredje fase: Kvalitetsvurdering og analyse

- Studier der kunne belyse programteorien er blevet inkluderet i syntesen. Både kvantitative og kvalitative studier inkluderes.

Case: Virksomhedspraktik for kontanthjælpsmodtagere

Effekterne af virksomhedspraktik:

De kvantitative studier viste, at der på det generelle plan er evidens for en positiv beskæftigelseseffekt af virksomhedspraktik.

For hvilke grupper virker virksomhedspraktik?

Til at udbygge programteorien skelner forfatterne mellem tre former for praktik:

- Afklaringspraktik
- Træningspraktik
- Rekrutteringspraktik

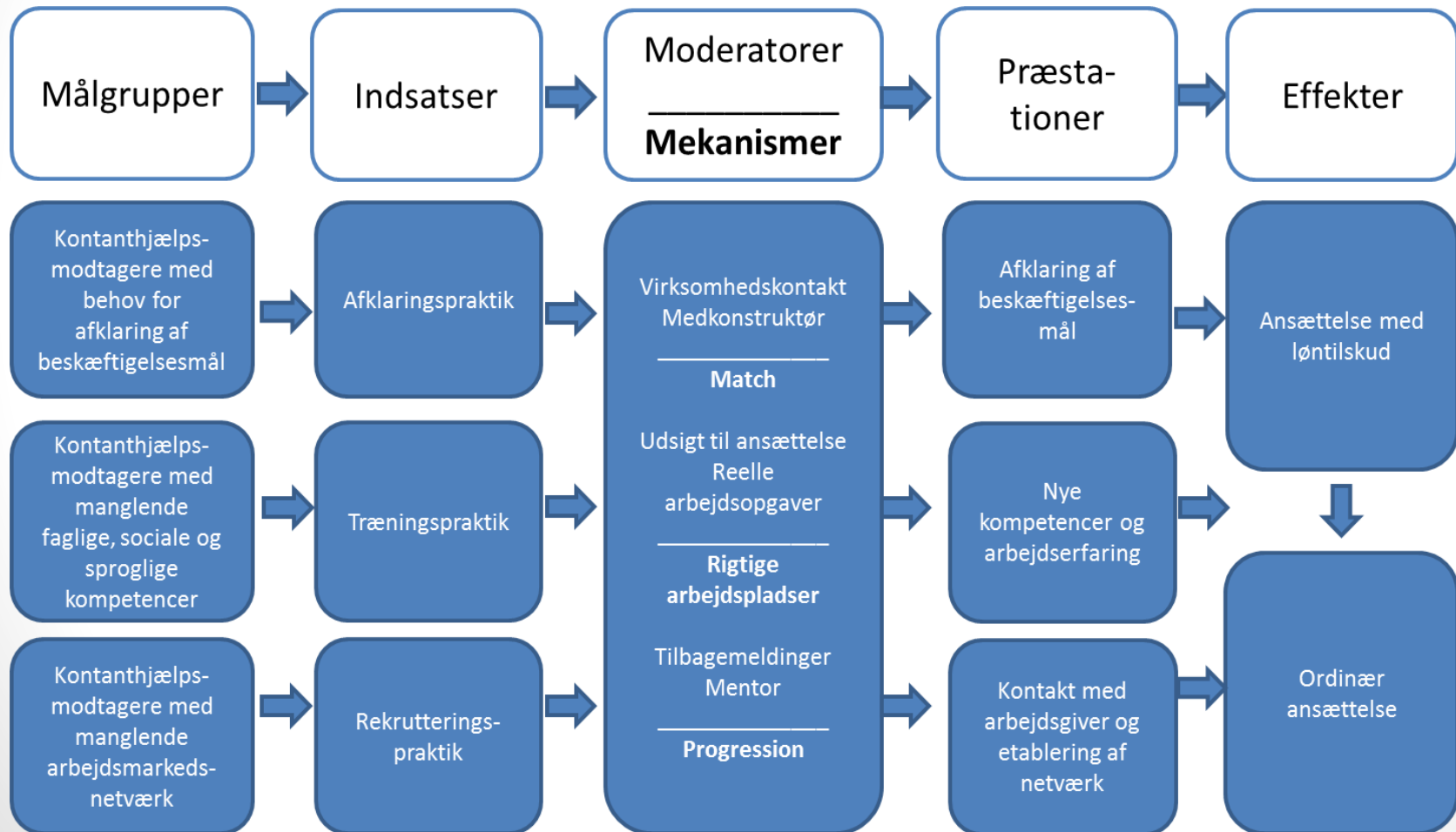
Case: Virksomhedspraktik for kontanthjælpsmodtagere

Hvilke mekanismer og moderatorer (kontekster) får virksomhedspraktik til at virke?

- 1) Mekanisme: *Det rette match* (afklaring af formålet og forventningsafstemning)
- Moderatorer: Sagsbehandlernes virksomhedskontakt og borgeren som medkonstruktør.
- 2) Mekanisme: *Rigtige arbejdspladser* (indblik i arbejdsmarkedets forventninger og krav, kollegialt fællesskab)
- Moderatorer: Udsigt til ansættelse, reelle arbejdsopgaver øger motivationen
- 3) Mekanisme: *Progression* (socialt, fagligt, psykisk eller helbredsmæssigt)
- Moderatorer: Mentorstøtte, Tilbagemeldinger fra arbejdsgiver til jobcentret

Case: Virksomhedspraktik for kontanthjælpsmodtagere

Fjerde fase: Syntese og revideret programteori

Case: Arbejdsrettet rehabilitering

- Formålet med den realistisk syntese har været at udarbejde en "generisk" programteori for arbejdsrettet rehabilitering på baggrund af en realistisk syntese. Arbejdet hermed er pt. gået i stå på grund af en række udfordringer.

Det indledende undersøgelsesspørgsmål: Hvad er det, ved arbejdsrettet rehabilitering der virker, for hvem og under hvilke omstændigheder virker det?

Første udfordringer: Uklarhed omkring hvad arbejdsrettet rehabilitering overhovedet er?

En specifik type beskæftigelsesindsats? Et forløb?

En betegnelse for en række indsatser, der iværksættes for at bringe borgere med nedsat arbejdsevne i beskæftigelse.

Case: Arbejdsrettet rehabilitering

- **Definitioner af arbejdsrettet rehabilitering/Vocational rehabilitation (VR):**
- *“VR is a multi-professional evidence-based approach that is provided in different settings, services, and activities to working age individuals with health-related impairments, limitations, or restrictions with work functioning, and whose primary aim is to optimize work participation.” (Escorpizo et al. 2011, p.130)*

Egen definition af beskæftigelsesrettet rehabilitering i en dansk kontekst.

Beskæftigelsesrettet rehabilitering:

- iværksættes for ledige eller sygemeldte borgere i den erhvervsaktive alder med nedsat arbejdsevne, med det formål at udvikle borgernes arbejdsevne med henblik på (gen)indtrædelse på arbejdsmarkedet eller i uddannelsessystemet.
- forløber over en længerevarende, men tidsafgrænset periode.
- udføres efter en helhedsorienteret og tværfaglig udredning af borgerens problemstillinger, udfordringer og ressourcer, med henblik på iværksættelse af et koordineret, planlagt og helhedsorienteret tværfagligt forløb bestående af vidensbaserede indsatser

I praksis vil forløbet bestå af en kombination af beskæftigelsesfaglige-, sundhedsfaglige, sociale- og eventuelt uddannelsesfaglige indsatser.

Kort sagt: Hele den beskæftigelsespolitiske instrumentvifte.

Case: Arbejdsrettet rehabilitering

- Målgruppen for AR er borgere med fysiske-, psykiske og eller sociale problemer. En MEGET bred og heterogent sammensat målgruppe.

Arbejdsrettet rehabilitering kan forstås som bestående af tre faser:

- En tværfaglig udredningsfase med det formål at identificere borgernes behov for indsats og ressourcer og udarbejde en helhedsorienteret plan
 - En indsatsfase med tværfaglige og parallelle indsatser med det formål at udvikle arbejdsevnen
 - En fastholdelse fase hvor formålet er at fastholde borgerne i beskæftigelse.
-
- Hvor står vi så? En kompleks "intervention" med en lang implementeringskæde og en heterogen målgruppe. (Gik først op for mig langt henne i litteraturstudie). Vanskeliggør udarbejdelsen og test af en "generisk programteori".

Case: Arbejdsrettet rehabilitering

Hvad forsøgte jeg så alligevel at gøre, inden det gik op for mig, at der skulle foretages kraftige afgræsninger?

Identificere de væsentligste mekanismer for de tre faser på baggrund af den kvalitative litteratur.

Teste mekanismerne gennem kvantitative studier i forhold til outcomes for forskellige målgrupper. Afdække for hvilke grupper, arbejdsrettet rehabilitering virker, og i hvilke kontekster.

Identificerede mekanismer i indsatsfasen

1. Mekanisme: *Alliancen mellem borger og sagsbehandler* (Konstruktivt samarbejde, klare mål og forventningsafstemning, god kommunikation) Moderatorer: Anvendelse af sanktioner, gensidig overholdelse af aftaler, opfølgning)
2. Mekanisme: *Skabelse af positive forventninger om fremtidig arbejdsmarkedstilknytning* (sikrer motivation og aktiv deltagelse i indsatserne) Moderatorer: Omfanget af problemstillingerne, Alliancen mellem borger sagsbehandler)
3. Mekanismer: *Progression* (socialt, fagligt, psykisk eller helbredsmæssigt) Moderatorer: Graden af behovs- og helhedsorientering, tidlig indsats, tværfaglighed.

Hvad viste de kvantitative studier?

- En positiv indikation på, at tværfaglige indsatser nedbringer sygefraværet.
- Evidens for at tværfaglige indsatser nedbringer sygefraværet for borgere med rygproblemer og muskel- og skeletbesvær – også sammenlignet med monofaglige indsatser.
- Manglende viden om, hvad der bringer borgere med psykiske problemer i beskæftigelse (med undtagelse af IPS)
- Indikation på at opfølgning med fokus på progression bringer borgerne hurtigere i beskæftigelse

Test af mekanismerne

- Hvordan? Kvantitative studier, der har bedrevet før og eftermålinger angående de hypotiserede ”mekanismer”.
(kohortestudier, RTC-forsøg, før-eftermålinger)
- En god alliancen mellem borger og sagsbehandler øger gruppens positive outcomes, og har en effekt på borgernes forventning til fremtidig beskæftigelse, som er selv selvstændig ”predictor” på faktisk beskæftigelse.
(sammenhæng mellem to mekanismer)
- Forventninger om tilbagevenden til arbejde har indflydelse den fremtidige faktiske beskæftigelse
- Usikkerhed omkring progression som mekanisme i forhold til slutmålet om beskæftigelse

Problemer i forhold til testen af programteorien

Sikre sammenhæng mellem de forskellige led i programteorien:

- Har studierne operationaliseret ”mekanismerne” på samme måde? Operationaliseringerne er ofte uklare
- Der mangler kontekstoplysninger i de kvantitative studier. Vi kender sjældent til de lokale forhold eller arbejdsmarkedet i de konkrete studier
- Selv når lignende indsatser sammenlignes, vil der være tale om forskellige kontekstuelle forhold som ikke er beskrevet
- Ved outcome og effektstudier ved vi sjældent om mekanismerne har været aktiveret, eller der har været bragt andre mekanismer i spil.
- Vi får viden om hvad der virker, for hvem, men ikke hvorfor eller under hvilke omstændigheder.

Fordele ved (veludførte) realistiske synteser

- Realistiske synteser har potentialitet til at øge vores *teoretiske* forståelse for *hvorfor* og *hvordan* en intervention virker.
- På baggrund af syntesen vil der kunne udarbejdes kvalificerede hypoteser om *for hvem* og *hvordan* en indsats virker, som følgende vil kunne undersøges empirisk.
- På baggrund af den kvalificerede programteori, vil der kunne udarbejdes anbefalinger til, hvordan man vil kunne forbedre en indsats.
- Kan håndtere kompleksitet (men ikke for megen kompleksitet)

Ulemper ved realistisk syntese

- Stiller store krav til revieweren. Der skal jongleres med flere bolde på én gang, og som følge af den iterative proces i realistisk syntese, vil både undersøgelsesspørgsmål og programteorien skulle revideres flere gange undervejs.
- Forskning på et område kan ikke nødvendigvis belyse (alle dele) af programteorien.
- Det er svært, om ikke umuligt, at binde mekanismer identificeret i kvalitative studier sammen med effekter/outcomes identificeret i kvantitative studier. Kontekster er endvidere sjældent beskrevet i kvantitative studier, og dermed blive vi ikke klogere på, *under hvilke omstændigheder* en indsats virker.
- Mekanismerne skal hyppigst finde hos individerne. Det kan medføre en tendens til at forklaringerne på, hvorfor en indsats ikke virker, individualiseres og tilskrives borgerne .
- Når den realistiske synteses force består i, at kvalificere programteori, så er der måske ikke så meget nyt, i forhold til hvad man som evaluator gør, når man skal formulere en programteori på baggrund af et litteraturstudie?
- Egner sig muligvis ikke godt til et artikelformat, hvis alle dele af programteorien skal gennemgås og testes

De videre perspektiver for realistisk syntese?

- Der bør udvikles klarere retningslinjer for, hvordan man "tester" mekanismerne. Er kvalitative studier tilstrækkelige til at teste mekanismerne, eller skal der foreligge kvantitative studier?
- Klarere guidelines for hvordan man kan binde elementerne fra de forskellige dele af programteorien sammen.
- Der bør muligvis skrues ned for ambitionerne. Målet kan eventuelt være at udbygge og kvalificere programteori, få viden om hvilke mekanismer der er væsentlige og hvordan de aktiveres.

Litteratur:

- Jagosh, J. et al., (2015) A realist evaluation of community-based participatory research: partnership synergy, trust building and related ripple effects. *BMC Public Health*, 15(1), p.725.
- Leone, L., 2008. Realistic Evaluation of an Illicit Drug Deterrence Programme: Analysis of a Case Study. *Evaluation*, 14(1), pp.9–28.
- Lhussier, M., Carr, S.M. & Forster, N., 2015. A realist synthesis of the evidence on outreach programmes for health improvement of Traveller Communities. *Journal of Public Health*, pp.1–8.
- Mills, S.L. et al., (2014). Understanding how self-management interventions work for disadvantaged populations living with chronic conditions: protocol for a realist synthesis. *BMJ open*, 4(7)
- Pawson, R. et al., (2005.) Realist review--a new method of systematic review designed for complex policy interventions. *Journal of health services research & policy*, 10 Suppl 1(July), pp.21–34.
- Pawson, R., (2006.) Realist Synthesis: New Protocols for Systematic Review. In *Evidence-based Policy - A Realist Perspective*. London: SAGE Publications Ltd, pp. 73–104.
- Pawson, R. (2013). A Complexity Checklist. In *The Science of Evaluation - A Realist Manifesto* (pp. 33–45). London: SAGE Publications Ltd.
- Salado-Rasmussen og Bredgaard (2016) Virkningssyntese – en alternativ tilgang til metaanalyse. Økonomi og Politik (forthcoming)
- Vassilev, I. et al., 2015. Assessing the implementability of telehealth interventions for self-management support: a realist review. *Implementation science : IS*, 10(1), p.59.